

Vakbekwaamheid en de lastgevingovereenkomst

Wat is een lastgevingovereenkomst?	1
Welke handelingen moet de lasthebber (vervoersmanager) stellen?.....	2
In hoeveel ondernemingen mag de lasthebber (= de vervoersmanager) zijn getuigschrift van vakbekwaamheid doen gelden?.....	2
Kan iedereen lasthebber zijn?	2
Wat zijn de verplichtingen van de lasthebber (vervoersmanager) en de lastgever?.....	3
Wat kan ik als lasthebber (vervoersmanager) doen wanneer mijn lastgever zijn verplichtingen niet nakomt?.....	4
Wat kan ik als lastgever doen wanneer mijn lasthebber (vervoersmanager) zijn verplichtingen niet nakomt?.....	4
Wat is de aansprakelijkheid van de lasthebber (en de lastgever)?.....	5
Kan ik als lasthebber (vervoersmanager) aansprakelijk of verantwoordelijk worden gesteld indien er iets mis gaat in de onderneming?	5
Kan ik als lasthebber (vervoersmanager) mijn aansprakelijkheid contractueel beperken?	6
Hoe wordt de lastgevingovereenkomst of het mandaat beëindigd?	6
Zijn er gebeurtenissen die automatisch de beëindiging betekenen van de lastgevingovereenkomst? .	7

Wat is een lastgevingovereenkomst?

De lastgevingovereenkomst is een overeenkomst waarbij een persoon wordt belast om voor een ander een rechtshandeling te stellen. De aanstelling van een lasthebber (vervoersmanager) heeft pas effect vanaf het moment dat hij aanvaardt. De handelingen verricht door de lasthebber worden geacht te zijn verricht door de lastgever (vennootschap of natuurlijke persoon). Bijvoorbeeld: wanneer de vervoersmanager een verzekeringsovereenkomst of een huurovereenkomst van een voertuig sluit voor de vennootschap, is deze juridisch gebonden.

De rechtsfiguur lastgeving wordt normaal geregeld door het Burgerlijk Wetboek maar bepalingen van bijzondere wetten en ook de partijen onderling, kunnen ervan afwijken.

Welke handelingen moet de lasthebber (vervoersmanager) stellen?

De handelingen die de lasthebber (vervoersmanager) moet stellen en die het voorwerp zijn van de lastgevingsovereenkomst worden opgesomd in de Europese Verordening nr 1071/2009 van 21 oktober 2009. De taken die de vervoersmanager moet verrichten zijn het beheer van het voertuigenonderhoud, de controle van de vervoerscontracten en – documenten, de basisboekhouding, de toewijzing van de ladingen of diensten aan de bestuurders en voertuigen en de controle van de veiligheidsprocedures.

In hoeveel ondernemingen mag de lasthebber (= de vervoersmanager) zijn getuigschrift van vakbekwaamheid doen gelden?

De persoon die zijn getuigschrift van vakbekwaamheid voor een onderneming aanwendt, moet de vervoerwerkzaamheden werkelijk en permanent leiden (zie vorige rubriek). Daarom zal hij deze werkzaamheden slechts in een beperkt aantal ondernemingen kunnen uitvoeren.

De vervoersmanager – lasthebber - mag de vervoerwerkzaamheden leiden van maximum 4 ondernemingen die samen niet meer dan 50 motorvoertuigen hebben, met inbegrip van de ondernemingen waarmee de vervoersmanager een reële band (bv. zaakvoerder, werknemer, ...) heeft.

Kan iedereen lasthebber zijn?

Neen. Er zijn gemeenrechtelijke bekwaamheidsvoorwaarden, b.v. de lasthebber moet geldig kunnen aanvaarden, er mag geen belangenconflict zijn tussen lastgever / lasthebber). Daarenboven zijn er specifieke verboden m.b.t. de hoedanigheid van de persoon of b.v. een beroepsverbod voortvloeiende uit faillissement of uit bepaalde strafrechtelijke veroordelingen (diefstal, oplichting, valsheid in geschrifte, verduistering, belastingfraude, ...) en het verbod wegens niet voldoen aan de voorwaarde van betrouwbaarheid inzake goederenvervoer.

Wat zijn de verplichtingen van de lasthebber (vervoersmanager) en de lastgever?

De eerste plicht van de lasthebber is zijn mandaat foutloos uit te voeren: hij dient de richtlijnen van de lastgever te eerbiedigen en binnen de grenzen van zijn mandaat te blijven. Hij is gehouden tot naarstigheid in de verwezenlijking van zijn opdrachten en tot eerlijkheid: aan derden moet hij zijn hoedanigheid van mandataris kenbaar maken (zo niet treedt hij op in eigen naam), hij mag zich in principe geen wederpartij stellen (verbod om met zichzelf te contracteren). Voorts dient hij de lastgever de moeilijkheden te signaleren die de uitvoering van zijn mandaat onmogelijk maken. De lasthebber is verplicht om rekenschap af te leggen van de uitvoering van zijn mandaat (verloop van de verrichtingen). Hij heeft een teruggave verplichting voor ontvangen fondsen en andere zaken (bv. documenten). De rekening moet worden goedgekeurd door de lastgever. In principe wordt rekenschap gegeven aan het einde van het mandaat maar tussentijds rekenschap kan contractueel worden bedongen.

De lastgever is verplicht het overeengekomen loon te betalen, dat in beginsel verschuldigd is aan het einde van het mandaat. Indien het mandaat van lange duur is of talrijke handelingen inhoudt, kunnen periodieke betalingen (maandelijks, driemaandelijks,...) worden overeengekomen. Behoudens andere overeenkomst moet de lastgever de lasthebber vergoeden voor de kosten die deze zou gemaakt hebben ter uitvoering van zijn mandaat en ook voor de verliezen die hij zou geleden hebben, behalve indien ze te wijten zijn aan diens eigen onvoorzichtigheid. De lastgever moet de lasthebber in staat stellen de opdrachten van zijn mandaat uit te voeren. De lastgever is verplicht de lasthebber kwijting te geven naar aanleiding van de afrekening. Zij is het bewijs dat de lasthebber zijn mandaat op behoorlijke wijze heeft vervuld. Derden behouden echter hun aansprakelijkheidsvordering. De kwijting gebeurt best uitdrukkelijk (schriftelijk), ofwel op het einde van het mandaat, ofwel periodiek (bv. maandelijks).

De vervoersmanager is verantwoordelijk voor het toezicht op de regelgevingen inzake:

de rij – en rusttijden van de bestuurders, de arbeidstijd of het gebruik van controleapparatuur;

het maximaal toegestane gewicht en de maximaal toegestane afmetingen van de bedrijfsvoertuigen;

de vakbekwaamheid en de opleiding en nascholing van bestuurders;

de technische staat van de bedrijfsvoertuigen, inclusief de technische keuring van motorvoertuigen;

de toegang tot het beroep en tot de markt voor het goederenvervoer over de weg;

de veiligheid van het vervoer van gevaarlijke goederen over de weg (indien van toepassing);

de installatie en het gebruik van snelheidsbegrenzers in bepaalde categorieën voertuigen;

het rijbewijs;

het vervoer van dieren (indien van toepassing).

Wat kan ik als lasthebber (vervoersmanager) doen wanneer mijn lastgever zijn verplichtingen niet nakomt?

Zodra de vervoersmanager merkt dat zijn lastgever hem niet wenst in staat te stellen zijn opdrachten daadwerkelijk uit te voeren, heeft hij er alle belang bij hem dit schriftelijk (b.v. per aangetekende brief) te melden. Indien er op korte termijn geen verbetering is vast te stellen, doet de vervoersmanager er goed aan onmiddellijk een einde te stellen aan de lastgevingsovereenkomst en het bestuur van de redenen van zijn ontslag schriftelijk in kennis te stellen. De vervoersmanager mag immers niet uit het oog verliezen dat hij strafrechtelijk verantwoordelijk is in geval van vaststelling van het niet-daadwerkelijk (kunnen) leiden van de vervoerwerkzaamheden. Voor andere geschillen (niet betalen van het overeengekomen loon, weigering van kwijting, ...) zal de vervoersmanager, die de bewijslast draagt van de fout van de lastgever, zich tot de bevoegde rechtbank moeten wenden. Zo kan de rechtbank de lastgever, onder dwangsom, verplichten kwijting te geven. De vervoersmanager kan ook schadevergoeding eisen indien hij zijn mandaat niet kan uitvoeren. De lasthebber heeft een retentierecht, dit wil zeggen dat hij de zaken die hem werden overhandigd voor de uitoefening van zijn opdrachten, mag inhouden tot wanneer hij zijn loon heeft ontvangen of tot wanneer hem kwijting werd verleend. Indien de lastgever (of de lasthebber) de overeenkomst niet nakomt, kan de lasthebber (of de lastgever) de exceptie van niet-nakoming opwerpen en de uitvoering van zijn verbintenis schorsen. Vereist is dan wel dat de partij die de exceptie opwerpt het bewijs levert van niet-nakoming van de overeenkomst door de andere partij en ook dat zij zichzelf daarbij niets te verwijten heeft.

Wat kan ik als lastgever doen wanneer mijn lasthebber (vervoersmanager) zijn verplichtingen niet nakomt?

In dat geval zal de lastgever de vervoersmanager schriftelijk wijzen op zijn tekortkomingen en hem aanmanen zijn plichten na te komen; blijft dit op korte termijn zonder gevolg, dan doet de lastgever er goed aan onmiddellijk een einde te stellen aan de overeenkomst en dit te melden aan het bestuur. De lastgever mag immers niet vergeten dat hij strafrechtelijk verantwoordelijk is wanneer wordt vastgesteld dat de vervoersmanager de vervoerwerkzaamheden niet of onvoldoende heeft geleid.

Wat is de aansprakelijkheid van de lasthebber (en de lastgever)?

Er dient onderscheid te worden gemaakt tussen de contractuele en extra – of buitencontractuele aansprakelijkheid. De lasthebber is aansprakelijk voor zijn opzet en ook voor zijn schuld in de uitvoering van zijn opdracht. Hij is maar aansprakelijk voor zover zijn (contractuele) fout schade heeft berokkend aan zijn lastgever. In dat geval heeft deze recht op integrale schadevergoeding. Wanneer de fout en de eruit voortvloeiende schade volledig buiten de uitvoering van het contract staan (schending van de algemene zorgvuldigheidsnorm of van een strafbepaling), is een buitencontractuele aansprakelijkheidsvordering mogelijk.

Derden kunnen hun vordering tot herstel van schade t.a.v. de lasthebber niet baseren op een eenvoudige (contractuele) bestuursfout van de vervoersmanager maar moeten aantonen dat hij daarnaast een algemene zorgvuldigheidsnorm (of een strafbepaling) heeft geschonden.

Wat de aansprakelijkheid t.a.v. derden betreft, moet worden nagegaan of de vervoersmanager heeft gehandeld binnen of buiten de perken van zijn mandaat.

Wanneer de vervoersmanager binnen de perken van zijn mandaat heeft gehandeld, is de lastgever gebonden door de rechtsgevolgen van de door hem gestelde handeling. Begaat de lasthebber een (contractuele) fout t.a.v. de derde (mede)contractant, dan is de lastgever aansprakelijk. Wanneer de vervoersmanager handelde in naam van zijn lastgever maar buiten de perken van zijn mandaat (bevoegdheidsoverschrijding) en indien de derde op de hoogte was of moest zijn van de omvang van het mandaat, is de lasthebber niet aansprakelijk voor wat buiten zijn mandaat is gebeurd. Ook de lastgever kan in principe niet worden aangesproken. Indien de derde niet op de hoogte was, is de lasthebber tegenover hem wel persoonlijk aansprakelijk. De lastgever is niet (contractueel) gebonden door de rechtshandeling van zijn lasthebber, tenzij hij de door de vervoersmanager gestelde rechtshandeling bekrachtigt.

Kan ik als lasthebber (vervoersmanager) aansprakelijk of verantwoordelijk worden gesteld indien er iets mis gaat in de onderneming?

Ja. Dit zal in het bijzonder het geval zijn wanneer de vervoersmanager grove fouten heeft begaan in zijn beheer die het faillissement van het bedrijf hebben veroorzaakt of ertoe hebben bijgedragen. Dergelijke zware fouten kunnen ook aanleiding geven tot het opleggen van een beroepsverbod.

De vervoersmanager is strafbaar bij overtreding van artikel 37, § 3, van de wet van 3 mei 1999, zelfs indien hij niet opzettelijk heeft gehandeld maar uit gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg.

Daarenboven kunnen ook andere misdrijven (gemeenrechtelijke misdrijven, fiscale misdrijven, faillissementsmisdrijven, ...) aan de vervoersmanager worden toegerekend in het kader van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen.

Kan ik als lasthebber (vervoersmanager) mijn aansprakelijkheid contractueel beperken?

In principe wel vermits de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek niet van gebiedend recht zijn en de contractpartijen ervan kunnen afwijken. Niettemin zal moeten rekening gehouden worden met de verplichting van daadwerkelijke leiding door de vervoersmanager die expliciet wordt opgelegd door de vervoersreglementering.

Aansprakelijkheidsuitsluitende – of beperkende bedingen en vrijwaringclausules kunnen worden opgenomen in het contract. Zij zijn echter aan min of meer strikte voorwaarden onderworpen.

Er is geen exoneratie of aansprakelijkheidsbeperking mogelijk t.a.v. regels van openbare orde, b.v. bepalingen van strafwetten, van fiscale wetten, van de faillissementswet, enz..., of van gebiedend recht.

Zij zijn niet mogelijk voor eigen bedrieglijke fouten.

Exoneratie of aansprakelijkheidsbeperking is evenmin toegelaten wanneer het beding elke betekenis aan de lastgevingsovereenkomst zou ontnemen.

De vrijwaringregeling strekt ertoe de lasthebber te vrijwaren voor de financiële gevolgen van de opgelopen aansprakelijkheid. De regeling sluit dus de aansprakelijkheid zelf niet uit maar alleen de financiële gevolgen ervan.

De lasthebber kan zich laten verzekeren.

Het bestuur zal contractuele bepalingen die de aansprakelijkheid van de lasthebber beperken of hem vrijwaren onderzoeken en indien nodig vragen het contract aan te passen. Dit kan uiteraard leiden tot uitstel in de afgifte van de vervoervergunning.

Hoe wordt de lastgevingsovereenkomst of het mandaat beëindigd?

Aan een lastgevingsovereenkomst komt een einde ofwel overeenkomstig het gemeen verbintenissenrecht, ofwel overeenkomstig de specifieke bepalingen van het Burgerlijk Wetboek die de lastgeving regelen. Daarnaast maken sommige gebeurtenissen automatisch een einde aan de lastgevingsovereenkomst (zie volgend punt)

Op de gemeenrechtelijke oorzaken van het tenietgaan van verbintenissen (bereiken van de vervalddag, uitdrukkelijk ontbindend beding, nietigheid, ...) wordt, gezien hun gering praktisch belang bij lastgeving, niet verder ingegaan

Aan de lastgeving zal meestal een einde komen door de herroeping door de lastgever of door de opzegging door de lasthebber.

De lastgever kan in beginsel eenzijdig, zonder opzeggingstermijn – en vergoeding, het mandaat herroepen. Dit wordt gerechtvaardigd door het feit dat de lastgeving een vertrouwensambt is en

doordat de overeenkomst hoofdzakelijk in het belang van de lastgever wordt gesloten. De herroeping is niet aan vormvereisten onderworpen. Indien een vervoersmanager - lasthebber wordt ontslagen in een vennootschap, is een schriftelijk bewijs nodig waaruit blijkt dat de vervoersmanager sinds [datum] niet langer zijn bevoegdheden heeft. Een datum van ontslag wordt vereist. Zij heeft geen retroactief effect. De lastgever blijft uiteraard verplicht de kosten en het loon van de vervoersmanager te betalen vóór de beëindiging van zijn contract. Er is wel een verbod van ontijdige of onrechtmatige ad nutum herroeping (rechtsmisbruik).

De partijen kunnen contractueel afwijken van de ad nutum herroeping. Zo kan de herroeping afhankelijk worden gesteld van zekere voorwaarden, bv. een opzegtermijn, een limitatieve lijst van redenen voor opzeg, betaling van een forfaitaire opzeggingsvergoeding. Men kan zelfs bedingen dat de overeenkomst onherroepelijk is (af te raden!), hetgeen echter geen afbreuk doet aan de andere beëindigingmogelijkheden van het mandaat, bv. opzegging door de lasthebber, faillissement,... Een lastgevingsovereenkomst van onbepaalde duur is echter altijd herroepbaar. De onherroepelijkheid van het mandaat belet niet dat het contract in geval van ernstige fout van de lasthebber (meestal) gerechtelijk kan worden ontbonden.

De vakbekwame lasthebber kan eveneens de lastgevingsovereenkomst eenzijdig, zonder motief, te allen tijde opzeggen. Hij moet de lastgever daarvan wel (liefst schriftelijk) in kennis stellen. Hij zal het eventuele verlies dat de lastgever lijdt, moeten vergoeden. Hij heeft de verplichting om zijn beëindigd mandaat eventueel voort te zetten tot wanneer in zijn vervanging is voorzien, tenzij hij zich in de onmogelijkheid bevindt om de lastgeving verder te zetten omdat hij daardoor zelf aanmerkelijke schade zou lijden. De opzeggingsbevoegdheid van de lasthebber kan, uitdrukkelijk of stilzwijgend, contractueel worden beperkt.

Zijn er gebeurtenissen die automatisch de beëindiging betekenen van de lastgevingsovereenkomst?

In principe komt er van rechtswege (automatisch) een einde aan het mandaat bij de dood (of de ontbinding van de rechtspersoon) van één van de partijen (lastgever of lasthebber), bij onbekwaamheid en ook bij kennelijk onvermogen of faillissement.

Het tenietgaan van het mandaat door de dood van de lasthebber volgt uit het intuitu personae karakter van de lastgeving. De erfgenamen van de lasthebber moeten de lastgever in kennis stellen van het overlijden en, in afwachting van de vervanging, alles doen wat de omstandigheden in het belang van de lastgever vereisen.

De juridische onbekwaam verklaring van de lastgever of van de vervoersmanager maakt eveneens een einde aan de lastgeving. Elke verandering in de staat die tot gevolg heeft dat één van de partijen onbekwaam wordt om zich te verbinden, resulteert in de beëindiging van het mandaat, bv. het onder gerechtelijk raadsman stellen, de toevoeging van een voorlopig bewindvoerder. Het kennelijk onvermogen of het faillissement van de lastgever – door de buiten bezitstelling – of van de lasthebber – door het vertrouwensverlies – maken automatisch een einde aan de lastgevingsovereenkomst.